

סיפורי

מעשיות גליון

לשלחן השבת

פרשת מטו"מ
ראש חודש אב
א' אב שנת תשפ"א
לפ"ק
שנה 1, גליון 22
(22)

יִצְחָאֵלְאֵלֵינוּ עַל יְדֵי אֲנֻסוֹת הַיָּמִים הַקּוֹדֶשׁ הַרְסֵלֵנוּ

מיהו עני?

מיהו עני? אדם שאין לו אמונה, כמו שחכמינו זכרונום לברכה אומרים (גדרים מא.): "אין עני אלא מן הדעת", ועוד אומרים חז"ל (שם): "דָּא בֵּיה כּוֹלָא בֵּיה, דְּלֹא דָא בֵּיה מַה בֵּיה", שכשיש אמונה יש הכל, וכשאין אמונה אין כלום.

אמרתי לאברך ... גרו יאיר (הוא עוזר לראש הישיבה שליט"א בסידור דירות וכדומה לכל המשפחות שיצאו לקיץ לקריה): יש משפחות שהם אנשים מרוצים, כששואלים אותם אם הכל בסדר, אם יש להם הכל, הם עונים שיש להם הכל והכל בסדר אצלם, אתה צריך לדעת, שאי אפשר להאמין למילה שלהם, כי אדם מאושר יענה תמיד כך אפילו כשאין לו כלום, כי תמיד הוא יהיה מרוצה איך שרק יהיה, לכן אתה צריך להיכנס לדירה שלו ולראות בעיניך האם זה נכון שיש לו

<<<

שבת קודש פרשת חקת, שנת תשפ"א לפרט קטן, ראש הישיבה שליט"א שהה בקרית ברסלב - ליבערטי יע"א; בבוקר לאחר התפילה ב'קידושא רבא' ראש הישיבה שליט"א המשיך את השיעור בספר הקדוש 'ספורי מעשיות', והתחיל סיפור חדש, מעשה י' מבערגיר ועני.

לפני שראש הישיבה שליט"א התחיל לספר ענה ואמר: "הסיפור הזה הוא אחד הסיפורים היפים ביותר שבסיפורי מעשיות".

רבנו הקדוש מספר:

מַעֲשֵׂה, פַּעַם אַחַת הָיָה בְּעֶרְגֵינִי. וְהָיָה עֲשִׂיר מִפְּלֶג מְאֹד, וְהָיָה לִּי סְחֻרֹת רַבּוֹת מְאֹד וְכִיּוֹצֵא. וְהָיוּ הַשְּׂטָרוֹת וְהַמְּכַתְּבִים שְׁלוֹ הוֹלְכִין עַל הָעוֹלָם, וְהָיָה לִּי כָּל טוֹב. וְלִמְטָה מִמֶּנּוּ הָיָה דָר עָנִי אַחֵר, שֶׁהָיָה עָנִי גְדוֹל מְאֹד, וְהָיָה לִּי כָּל הַהֶפְךָ מִן הַבְּעֶרְגֵינִי הָעֲשִׂיר.

פינת החינוך

מסכת יומא דף ז

חמצן

כל השבוע נראה אחרת אם מתחילים אותו עם הגמרא הקדושה.

זה ממש תענוג לימוד דף הגמרא, זה חמצן, זה נותן אוויר לנשימה.

אני נותן לך את העולם!

כמה זמן לוקח ללמוד דף גמרא? חמש עשר דקות! ברוך השם זכינו ללמוד דף גמרא בעשרים דקות. שומעים תמיד בחדשות את הסיסמה: "תן לנו עשרים דקות ותקבל את כל העולם!" (הם מסקרים בעשרים דקות את כל החדשות

דודים או חברים מדברים למי יש מלמד יותר טוב, כל אחד מספר כמה 'מפרשים' למדו בשיעור, כולם מציינים עם העיפרון בשולי הגמרא: 'ריטב"א', 'מהרש"א', 'מהר"ם', והם אומרים עלינו שאנחנו לא לומדים מפרשים... אז אמרתי להם: אתה מבין את הגמרא, מדוע אתה צריך את המפרשים!?

אני מלמד את הגמרא גם לפי המהר"ם וכל המפרשים האחרים רק שאני לא מצטט את זה בשמם, מדוע הם צריכים לדעת 'המהר"ם מקשה', 'המהר"ם מתרץ', תלמד אותם את הקושיא והתירוץ של הגמרא, הם יתענגו עם הלימוד.

אם תיקח קצת גמרא - יהיה לך כל טוב.

שהיו ברחבי העולם כולו), אני נותן לך 'את העולם', אתה מקבל בעשרים דקות דף גמרא, ממש מחיה נפשות.

מפרשים

אתה יודע למה רוב האנשים לא לומדים? כל אחד רוצה הרי ללמוד גמרא, כל אחד רוצה לשמוע שיעורי תורה, רק הוא מרגיש שדוחפים אותו החוצה, זה לא בשבילו, כי הולכים לשיעור בו מנסה המגיד שיעור להראות עד כמה הוא יודע ללמוד טוב, הוא מכין לשיעור מאד עמוקים ואף אחד לא מבין כלום ממה שהוא מלמד.

כשהייתי מלמד בכיתה ט' היו הילדים אומרים לי שהמלמד הקודם היה מפרט הרבה יותר מפרשים ממה שאני מלמד, וזה בשבילם בעיה, כי כשהם פוגשים בני

הכל. תוך כדי דיבור איתו עלה בדעתי - כמו שרבנו אומר (ליקוטי מוהר"ן חלק ב', סימן ז) כשאדם מוציא מפיו קושיה זה גורם לו שיעלה במחשבתו תירוץ וכשמוציא מפיו את התירוץ זה מביא אותו שיעלה לו קושיה על התירוץ - לכן בדברי איתו נפל בדעתי שבדיוק להיפך, שדווקא לאנשים שעונים שיש להם הכל והכל בסדר - להם אתה באמת לא צריך לשפר כלום, כי לאדם מאושר יש באמת הכל, האושר שלו זה העשירות הכי גדולה שלו! לעומת זאת האנשים שכל הזמן מתלוננים 'אין לי את זה' 'ואין לי את זה' - להם תנסה לעזור, ואל תחשוב שתצליח לשמח אותם כי כאלה אנשים ממילא אף פעם לא יהיו שמחים, אז לפחות תשתדל מצידך לעזור במה שאתה יכול.

חתונה שכולם חזרו בתשובה

השבוע יצא קונטרס חדש 'תוך הנחל' ממוהרא"ש זכותו יגן עלינו, משנת תשמ"ח לפרט קטן, וראיתי שם כמה חידושים שלא ידעתי, דבר אחד הוא על הענין שאנו מדברים עכשיו. מוהרא"ש מספר: השבוע הייתי בחתונה, ובטוחני שמי שהיה שם, השם מחל לו על כל חטאיו, אם הייתי יודע מראש מה הולך להיות שם הייתי קורא לכל אנשי שלומינו התלמידים שלי שיגיעו לחתונה, האמא של הכלה חלתה במחלה קשה רחמנא לצלן, היא לא יכולה לדבר, היא לא יכולה להזיז את איבריה, היא יושבה על כסא וכל גופה התנוענע ורעד, הביאו אותה לאולם כדי שתוכל להשתתף בחתונת בתה, וכאשר אב הכלה רקד עם הכלה ראו איך שגופה רועד מאד חזק וכו', כל מי שהיה שם בכה, גברים, נשים וילדים, לכל אחד היה הרהורי תשובה אמיתיים, ולמי שיש הרהורי תשובה אמיתיים השם יתברך מוחל לו על כל העבירות. כל אחד התבונן 'ברוך השם אפילו שעשיתי מה שעשיתי - בכל זאת השם יתברך נותן לי כאלה מתנות, שאני יכול ללכת על רגליי, אני יכול לדבר, אני יכול לאכול ולשתות'.

את זה האדם צריך לחשוב תמיד, 'ברוך השם אני בריא', 'ברוך השם אני יכול ללכת מפה לשם, אני יכול להזיז את כל האיברים שלי', 'יש לי עיניים שראות', 'אני יכול לדבר', 'אני יכול לשמוע' וכו' וכו', וכשמתבוננים בכל המתנות שהשם יתברך נותן מפסיקים להתלונן, ומתחילים להיות מאושרים ושמחים, בראותו את הטובות שיש לנו מהשם יתברך.

[עוד חידוש ראיתי שם. מוהרא"ש מביא סיפור מרבינו, שפעם אחת רבינו ישב וראה שני אנשים

אוכלים מצלחת אחת, וכל אחד לוקח עם הכפית שלו מהצד של החבר ואוכל, כשהם יצאו רבינו אמר: "בבית הם גם מתנהגים ככה, הם עושים עם נשותיהם מעשה פלשתיים רחמנא לצלן].

ושניהם היו חשוכי-בנים: לזה לא היה בנים וכן לזה.

פעם אחד חלם להפערגיר, שבאו אנשים ועשו חבילות חבילות, והינו פאקין פאקין. ושאל אותם: מה אתם עושים? והשיבו: לשאת הכל אל העני הנ"ל. וחרה לו מאד מאד על שהם רוצים לשאת כל הונו מביתו אל העני, ולכעם עליהם אי-אפשר, שהם אנשים רבים. והם עשו חבילות חבילות מפל אשר היו לו מפל סחורותיו והונו ורכושו, ונשאו הכל באשר לכל אל בית העני הנ"ל, ולא השאירו כלום בביתו כי אם דפנות הבית ריקם. וחרה לו מאד מאד, והקיץ וירא והנה חלום. ואף שראה שהוא חלום, וברוך השם, הכל אצלו, אף-על-פי-כן היה לבו נוקפו מאד. וחרה לו הדבר מאד מאד על דבר החלום, ולא היה יכול לצאת מדעתו דבר החלום הנ"ל.

והעני הנ"ל עם זוגתו היה רגיל גם מקדם להשגיח עליהם ולתת להם מפת-ידו, ועכשו, אחר החלום, נתן עליהם השגחה יותר מקדם, אך בכל עת שהיו באים לביתו, העני או אשתו, היו משתנים פניו, ונבהל מפניהם מחמת החלום שזכר. והם העני עם אשתו, היו רגילים לפרקים אצלו, והיו אצלו נכנסים ויוצאים.

פעם אחת באתה אצלו אשת העני הנ"ל, ונתן לה מה שנתן. ונשתנה צורתו ונבהל ונשתומם מאד. שאלה אותו העניה הנ"ל: אבקש מחילה מנכונדכם. תגידו לי. מה זאת, שבכל עת אשר אנו באים אצלכם, משתנים פניכם מאד? ספר לה כל אותו הענין, שחלם לו הנ"ל, ומאותו היום לבו נוקפו מאד וכו' הנ"ל, השיבה לו: האם היה החלום באותו הלילה פלוגנית שאמרה לו? השיב לה: הן, ומה פזה? השיבה לו: באותו הלילה חלם לי גם-כן שאני עשירה גדולה, ובאו אנשים לתוך ביתי ועשו פאקין פאקין ושאלתים: להיכן אתם נושאים? השיבו: אל אותו העני, הינו להפערגיר הנ"ל, שקראוהו עכשו עני. על כן מה אתה משגיח על חלום, הלא אף אני בחלומי? והוא נבהל ונשתומם עכשו יותר ויותר על ששמע עוד את חלומה, שהדבר נראה, שישאו עשירותו ורכושו אצל העני, ודלות של העני ישאו אצלו, ונבהל מאד מאד.

ויהי היום, ונסעה אשת הפערגיר עם עגלות-צב

שם תכף רעש גדול אצל היעדניראל.

אל תכעס כל כך על יפתח הגלעדי

השבוע קראנו בהפטרה את הסיפור של יפתח הגלעדי (שופטים יא); כשיפתח הגלעדי הלך למלחמה עם עמון, הוא נדר שאם השם יעזור לו והוא ינצח במלחמה, כשישוב לביתו בשלום, הוא יביא לקרבן את הדבר הראשון שיצא מפתח ביתו, והשם יתברך עזר לו והוא ניצח במלחמה וביתו יצאה עם תופים ושרה ותופפה לקראת אביה, אז אמר לה יפתח הגלעדי: "אל תשמחי, כי אני הולך להקריב אותך לקרבן", על אף שהוא התכוון בשעה שהוא נדר להביא לקרבן בהמה או חיה, אבל היות שלא ביטא בפיו את כוונתו הוא היה חייב לקיים את הנדר.

הגמרא אומרת (תענית ד.): מכיוון שיפתח ביקש 'שלא כהוגן', הוא לא ביקש נכון, הוא אמר שהוא הולך להקריב לקרבן את הדבר הראשון שיצא מביתו, והתכוון בשעת מעשה לחיה או בהמה, אבל היה יכול לקרות שיצא חיה או בהמה טמאה, לכן השם ענה לו 'שלא כהוגן', שביטוי יצאה לקראתו.

שואלים חז"ל (מדרש תנחומא, פרשת בחקותי, סימן ה): "הרי יפתח הגלעדי יכול היה ללכת לפנחס הכהן שהיה דיין ולהתיר את הנדר, כמו שכתוב בהלכה שאפילו אם אדם נדר נדר, אם הוא הולך לדיין ואומר לדיין שהוא התכוון כך וכך, יכול הדיין להתיר את הנדר, ומדוע יפתח הגלעדי לא הלך לפנחס שיתיר לו את הנדר? או שפנחס הכהן יגיע אליו ויעזור לו שלא יצטרך להרוג את בתו?" אלא העסקנים הלכו ליפתח ואמרו לו שילך לפנחס שיתיר לו את הנדר, ויפתח אמר להם "אני הגנרל של היהודים, אני לא יכול ללכת אליו, זה לא מתאים, שהוא יגיע אליי", אז הם הלכו לספר לפנחס את כל הסיפור, וביקשו ממנו שילך ליפתח להתיר את הנדר, ופנחס ענה: "אני כהן בן כהן, אינני מתכוון לכבוד עצמי, כוונתי היא לכבוד שמים... אני לא יכול ללכת לעם הארץ, ואם הוא רוצה שאציל את בתו שיגיע אליי", אומרים חז"ל דבר מבהיל: "מבין תרוייהו אבדת ההיא עלובתא מן עלמא", מבין שניהם נאבדה הבחורה הזו.

מה היה סוף הסיפור? שניהם קיבלו עונש, פנחס איבד את רוח הקודש שלו, ויפתח מת במיתה משונה, איבריו התחילו למות בהדרגה לפני שהוא מת ולאן שהוא הלך נשרו ממנו חתיכות רחמנא לצלן.

לטייל, ולקחה עמה רעותיה, ולקחה גם אשת העני עמה, ונסעו על הפיטול. והנה עבר איש חיל, ארון (שקורין יעדניראל), עם החיל שלו, ופנו אל הצד מן הדרך בשבילו. ועבר החיל, וירא שנוסעים נשים, וצוה שיצאו אחת מן הנשים שנסעו לטייל, והלכו והוציאו את אשת העני, וחטפו אותה בתוך העגלת-צב של היעדניראל ונסעו עמה, ונודאי אי אפשר להשיבה, כי נסע להלן. בפרט איש חיל, יעדניראל עם חילותיו. ולקחה ונסע עמה למדינה שלו, והיא היתה יראת שמים, ולא רצתה לשמע לו כלל, והיתה בוכה מאד, והיו מבקשים ומפתים אותה, והיא היתה יראת שמים ביותר. והם שבו לביתם מן הפיטול, והנה נלקחה העניה הנ"ל. והיה העני מתאבל ובוכה ומתמרמר מאד מאד על אשתו תמיד.

פעם אחת עבר הכערניר אצל בית העני. שמע שהוא בוכה ומתמרמר מאד מאד. נכנס ושאלו: מה אתה מתמרמר ובוכה כל-כך? השיבו: וכי לא אנכה? ומה נשאר לי? יש שנשאר להם העשירות או בנים. אני אין לי כלום, וגם אשתי נלקחה ממני, ומה נשאר לי? ונכמר לבו של הכערניר על העני הנ"ל, ונתעוררו רחמיו עליו מאד מאד מגדל המרירות שראה בו, והלך ועשה דבר מבהל, ובאמת היה שגעון.

דברים מבוהלים במסירות נפש

רבינו מספר שהעשיר עשה דבר מבוהל מאד כדי להציל את אשת העני מהגנרל, זה מדבר על הצדיקים הקדושים שעושים דברים מבוהלים מאד עם מסירות נפש, הכל כדי להציל את בני ישראל מידי הסיטרא אחרא ולהחזיר אותם להשם יתברך.

והלך ושאל באיזה מדינה דר היעדניראל הנ"ל. והלך ונסע לשם, ועשה דבר מבהל מאד והלך לבית היעדניראל, ושם עומדים (וואכין), והוא, מגדל הבהלה שלו מאד מאד נשתומם, והלך בבהלה גדולה, ולא השגיח כלל על הוואכין, וגם הוואכין נבהלו ונשתוממו מאד מחמת שראו פתאם בן-אדם אצלם מבהל מאד, ונבהלו מאד. איפה בא זה לכאן? ומחמת הבהלה הניחוחו כל הוואכין, ועבר על כל הוואכין, עד שנכנס לבית היעדניראל, למקום שהיתה שוכנת שם, ובא והקיצה ואמר לה: בוא, וראתה אותו ונבהלה. ואמר לה: תכף בוא עמי, והלכה עמו, ועברו גם עתה על כל הוואכין, עד שיצאו.

ואזי תכף נבהל ונזכר מה שעשה דבר כזה, והבין שבודאי תכף יהיה נעשה רעש גדול, וכן הוה, שנעשה

מכתב מילד, והוא כותב לי כך: "אני יושב בשולחן שבת ואבי הזמין אורחים לסעודה, ובתור תלמיד של מוהרא"ש הוא מדבר איתם על שלום בית, שבהיכל הקודש זה העיקר וכו', ואני חושב לעצמי 'איך הוא יכול לדבר על שלום בית כל כך יפה, כל השיחה היא רק משחק, הוא הרי לא מדבר עם אמי כבר שלשה שבועות רצופים, וכאן הוא מסביר כל כך יפה את הנושא של שלום בית'..."

הדרך הכשרה והקדושה היא שהבעל והאישה יחיו ביחד כמו שהשם יתברך רוצה, הפוך ממה שהמטפלים אומרים היום, בדיוק דיברתי עם אברך שבוע שעבר, הוא הולך למטפל מסוים, (אני לא רוצה לומר פה ברבים את שם המטפל), שאלתי אותו מה מלמדים שם בקורסים, הוא אומר לי, הדבר הראשון שמלמדים הוא הכלל: "אתה צריך ללמוד לא להיות תלוי באשתך, שתוכל לחיות בלי להיות עם אשתך וכו' וכו'", רחמנא לצלן! השם ישמרנו מהלימודים השקרניים שהם מלמדים, זה נגד התורה הקדושה, חז"ל אומרים (ירושלמי ברכות פרק ט, הלכה ה): "אי אפשר לאיש בלא אשה, ואי אפשר לאשה בלא איש, אי אפשר לשניהן בלא שכניה". על פי תורה אי אפשר להיות יהודי כשר בלי אישה, והמטפלים לוקחים את הלימודים השפלים מהגויים ומלמדים את זה לבני ישראל, רחמנא לצלן.

בני זוג עלו אליי, שהם לא מסתדרים אחד עם השני וכו', אמרתי לבעל: "תפייס את אשתך", הוא אומר לי: "שהיא תבקש סליחה, היא התחילה", אמרתי לאישה: "תפייסי את בעלך", היא אומרת לי: "הוא התחיל, שהוא פייס אותי", וכך הם העלו זיכרונות מלפני שנים כדי לחפש מי באמת התחיל ראשון... עד שפעלתי אצלם להתפייס, הם רבו תקופה ארוכה בלי שום סיבה, הם פשוט היו צריכים להתפייס ולהתחיל לראות טוב אחד על השני.

השם יתברך יעזור שנציית לרבינו ויהיה לנו חיים יפים, אמן.

כשקוראים את הסיפור הדם עולה לראש, ממש מתלהטים וכועסים: 'איך יתכן שיהרגו ילדה חפה מפשע, בחורה שלא עשתה כלום, בזמן שיכלו הרי להציל אותה?!' אבל אף אחד לא קולט שאותו סיפור קורה אצלך בבית... יום יום זה קורה בין אנשים, בפרט בין בעל ואישה, הרבה פעמים יכול לקרות גירושין בין הבעל והאישה ואז הילדים סובלים מאוד הרבה, זה ממש כמו שלוקחים את ילדים ושוחטים אותם, כי כשלא מדברים אחד עם השני, וכועסים אחד על השני, שלא לדבר כשצועקים אחד על השני ומציקים אחד לשני - הילדים סובלים, הם חיים בחרדות וכו'.

כששואלים את הבעל: "מדוע אתה לא מתפייס עם אשתך, אתה יכול הרי להציל את הילד שלך?" הוא יענה: "אני עובד כל כך קשה, אני מביא לה כסף וכו' והיא עוד צועקת עלי, שהיא תפייס אותי!" וכששואלים את האישה: "מדוע את לא משלימה? תשכחי ממה שהיה, העיקר שהילד לא יהרג?" היא תענה: "נכון שצעקתי, אבל הוא זה שהתחיל והוא צריך לפייס אותי", ואחר כך קורה מה שקרה עם בתו של יפתח הגלעדי, הילדים נהרגים, מי אשם? שניהם! אל תכעס על יפתח הגלעדי בשעה שאתה הרי עושה אותו דבר, תלך הביתה ותפייס את אשתך, אכן אתה צודק, אבל אל תסתכל על 'מי צודק' רק תסתכל 'על הילדים שלך' שהם יגדלו בבריאות.

מה אתם חושבים, ילדים לא קולטים את זה? ילדים קולטים כל תנועה שבין ההורים, הורים שחיים בשלום, הילדים רואים את זה, הם רואים איך שאבא רוצה דבר אחד ואמא רוצה אחרת, והאבא אומר: "תעשה כמו שאמא אמרה", והאמא אומרת: "תעשה כמו אבא" - זה נכנס בהם, והם אחר כך יחקו את זה כשיתחתנו, זה מאוד חשוב לילדים.

הוא כבר לא מדבר עם אמא שלי שלשה שבועות

מילדים אי אפשר להסתיר כלום, ילדים מספרים בחוץ את כל מה שקורה אצל הוריהם בבית, קיבלתי

תאמינו לי, אי אפשר לעשות כלום עם כסף, כסף רק מביא כאב ראש. אנשים ששקועים בזה, הם שקועים ב'תאוות ממון', אליהם אי אפשר אפילו לדבר, הם יסתכלו עליך כאילו נבלת מהירח. אשרי מי שלומד קצת גמרא, הוא יזכה לכל הברכות.

מסכת יומא דף ח
כסף
ברוך השם שזכינו ללמוד דף גמרא. השם יעזור שנהיה תמיד עם 'שמעון הצדיק', שבזמנו לא היו מסתכלים על כסף. בחורים צעירים רוצים תמיד כסף,

דבר אחד אפשר לעשות עם כסף, אתה לא צריך שיהיה לך כסף, מקבלים מזה רק כאב ראש, דבר אחד אפשר לעשות עם כסף, אם התחתנת אתה יכול להביא את זה לאשתך בשביל